

ODZIV
LASTNIKOV GOZDOV
NA OBSEŽNE POŠKODBE GOZDOV
- PRIMER OBMOČNE ENOTE POSTOJNA

dr. Nevenka Bogataj, prof. Janez Krč
Ljubljana, BF, 22. november 2017

nevenka.bogataj@acs.si
janez.krc@bf.uni-lj.si

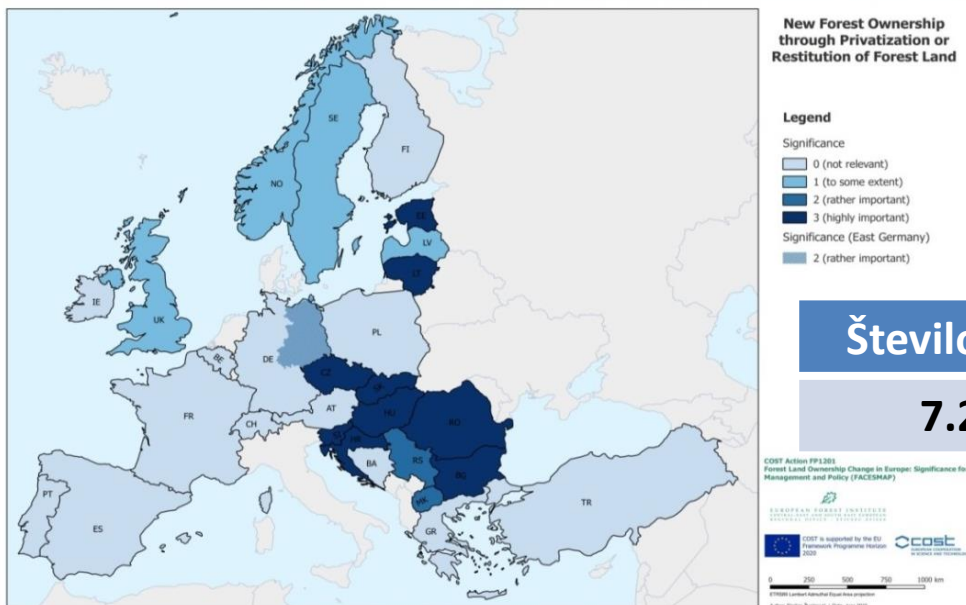
Vsebina

- UVOD (splošno o odzivanju)
 - **Odziv na katastrofe je buren, na postopne spremembe** (npr. osutosti krošenj) **pa medel**. Vplive sprememb je mogoče blažiti ali se jim prilagoditi, oboje terja reflektivno učenje.
 - Ne odzivamo se vsi enako (npr. **lastniki gozda niso homogena celota**, poleg tega se lastništvo v EU in SLO spreminja)
- OSREDNJE VPRAŠANJE
 - **Ali se ... na obsežne poškodbe gozda ... različni tipi lastnikov gozda odzivajo različno ?** Omejitev na primer, lokacijo, obdobje.
- METODE
 - Meritve in opazovanje: OE Postojna, 2014-2016; le AS, toda primarne in sekundarne poškodbe; domačini v ŠK
 - Kazalniki: obseg in hitrost odziva + možne razlage
- REZULTATI
 - AS se odzivajo izrazito hitreje in z večjimi obsegi del;
 - Odziv ni enoten;
 - Njihove volje za obnovo in nego ne poznamo.

LASTNIŠTVO je pravno regulirana pravica določene družbe v določenem trenutku

- TIPOLOGIJE LASTNIKOV po spolu, površini lastnine, po članstvu v institucijah, po aktivnosti (delni – polni; aktivni – upokojeni oz. oddaljeni lastniki), po ciljih: npr. dobiček (28%), večnamenski gozd (27%), okoljevarstveniki (19%); tradicionalni (13%), pasivni („outsideriji“, ne vključeni) (13%); lastna ali najeta posest; zasebno:državno; individualno : **skupinsko (primer so AS)**
- JAKOST SPREMEMB LASTNIŠTVA v EU (2016). Statistiki ni oz. so sporadične. „NOVI“ zaradi staranja, urbanizacije, **privatizacije, denacionalizacije;**

Trends in Forest Ownership Change in Europe

SLOVENIJA 1985 -1994

Število novih	Površina (ha)	Občinam (ha)
7.200	180.000	35.000

Ali se ... na obsežne poškodbe gozda ...
različni tipi lastnikov gozda odzivajo različno ?

Priporočila za **strokovno delo** z različnimi kategorijami lastnikov gozda

Nadaljnje **spoznavanje** skupnega lastništva gozdov - AS kot (večinoma) aktivnega in prožnega primera.

Zakaj ravno agrarne skupnosti?

„ZUNANJI“ RAZLOGI

- V SLO **težnja k povezovanju**
- Relativno večje **površine**
- Nekatero imenovane za „**dobrega gospodarja**“ (ZGS, več let)
- Tradicija, torej **izkustveno znanje** po vsej EU, tudi SLO.
- Slabo poznane, čeprav prek 600.
- **Gospodarijo (tudi in pretežno) z gozdom**

„NOTRANJI“ RAZLOGI

- Nastale so od spodaj navzgor (racionalne!).
- Model delovanja je **usmerjen v skupno korist** kljub primerom in obdobjem „zastonjkarstva“ (celo trženje, delitev itd. nekoč ni bila dovoljena)
- Predvidoma hitrejši in lokalno ustrezen odziv, ker hkrati stik z gozdom in lokalno skupnostjo.
- Model iskanja konsenza je **primer nenehnega učenja** o gozdu (in ljudeh).

Zakaj ravno OE Postojna ?

- Ekstremna **veliko**-površinska naravna ujma, ki še ni izzvenela
- **Pionirska situacija**
- Dosedanja osredotočenost na **druge vidike problema**, zlasti „gozdarske“ – gozd
- V OE je **zastopanih več tipov lastnikov**
- V OE **poznajo razvoj** „svojih“ gozdov in tudi „svoje“ lastnike
- V OE so pred **izzivom obnove in nege**.
- 49 AS s površino cca 4.300 ha (2-500) na slabših rastiščih.

Metode

KVANTITATIVNE

1. faza

- Analiza skupnega obsega sanacijskih sečenj
- Analiza odzivnosti na odločbe

2. faza (sledi)

- Analiza struktur

KVALITATIVNE

1. faza

- Analiza literature (lastniki)
- Analiza poročil ŠK *Varuhi gozda*
- Fokusna skupina (ZGS)
- Intervju mentorica ŠK

2. faza

- Anketiranje

Rezultati

	AS	Drugi tipi lastnikov
Razmerje INS/ŽLED (%)	4	57

1. Povprečna količina sečnje za AS je bila >> kot pri drugih kategorijah.
2. AS so intenzivno posegle v iglavce po primarni poškodbi, le 4 % lesne mase zaradi lubadarja kot sekundarne poškodbe.
3. Sanacijska sečnja je bila večinoma izvedena pred rokom (urnost, dolgi roki) →

AS so se odzvale gospodarsko ustrežneje,

ČE so notranje usklajene

KER kombiniran vpliv:

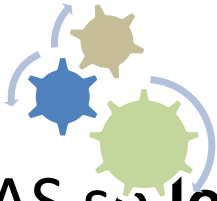
- **modela** organizacije
- (relativno) **velikega obsega** del,
- **spodbud** (JGS in izvajalcev strojne sečnje),
- **značilnosti gozda** (odraslih nasadov smreke), ki (sprva) tržno zanimiva.

Ujma je torej spodbudila zavedanje lastništva in odzivnost AS oz. lastnikov.

5. Priporočila

- **Poenostavljeno dihotomijo** zasebna – državna last presegajo **vmesne prakse**.
- Obnovo in nego nasloniti na **pozitivne primere, vključno AS** ter tudi tako **spodbujati njihovo notranjo trdnost**.

Namesto zaključka

AS so **le primer** (internega in eksternega npr. z ZGS) **sodelovanja** pri gospodarjenju z gozdom. Njihov **model odzivanja** je racionalen, zato **je lahko zgled**.

Če nekdam **vitalni gozdovi regije oz. GGO** zaradi sprememb **terjajo obnovo in nego**, velja **krepiti** **zgodne prakse in tipe lastništva**, ker niso samoumevni.

Hvala. 😊